

Трибуна вільного
українського слова
на вільній
американській землі

СВОБОДА

український щоденник

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакції і Адміністрації:
"Svoboda", 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНЧ: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 49. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, ВІВТОРОК, 15-го БЕРЕЗНЯ 1955. ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 15, 1955. No. 49. VOL. LXII.

КОМІСІЯ ГУВЕРА ПРО- ПОНУЄ ОЩАДНОСТІ В УРЯДОВИХ ПОЗИЧКО- ВИХ АГЕНЦІЯХ

Вашингтон. — Губерова Комісія для Організації Виконання Частиці Уряду пропонує Конгресові четверту частину свого звіту, в якому пропонує зменшити число урядових агентств, які займаються утриманням урядових позичок. Ця комісія пропонує зменшення кредитової діяльності федерального уряду, яка матиме вплив на господарку фермерів, підприємців, каледжі, ветеранів і інші публічні інституції. Ці пропозиції ухвалені більшістю сімох до п'ятьох голосів, і це було найбільше розходження в думках цієї комісії в дотеперішній її праці. Провідна думка в цьому черговому звіті така, що уряд повинен і надалі затримувати тільки такі агенції, яких приватні підприємства не хочуть або не зможуть перебудувати. Тому, на думку цієї комісії, федеральний уряд повинен зліквідувати або перебудувати на приватні ті свої агенції, які займаються утриманням позичок, щоб тим способом заощадити річно кошту 200 мільйонів доларів. Деякі з тих агенцій були уружжені ще до 1913 року. Ощадності настануть внаслідок цього, що приватні агенції зможуть збільшити опроцентування цих позичок та більш економічно господарити при утриманні цих позичок. Комісія стверджує, що в червні 1954 року аж 104 агенції займалися утриманням позичок, або даванням гарантії та забезпечень на утримання позички, які становили 244.5 мільйонів доларів. На думку комісії пропонується ре-

організація позичкового плану змогла б зменшити національні заборговування на 7.332.943.000 доларів. Комісія пропонує зліквідувати аж 12 Продукційно Кредитових Корпорацій та ще інші позичкові корпорації, які утримують позички фермерів і коледжів. Мала б бути зліквідована зорганізована ще в 1935 році Адміністрація Сільсько Електрифікації і Телефонічної Служби, а на її місці мала б діяти приватна агенція. Комісія пропонує зліквідувати урядове забезпечування на будову домі, яке давала Адміністрація Будівельної Програми та багато інших агенцій, які займаються утриманням федеральних позичок або їхнім забезпеченням. Проти цих рекомендаційних планів в комісії виступали такі особи: генеральний прокуратор Герберт Брандл, директор Мобілізаційної Оборони Артур С. Флемінг, бувший амбасадор до Англії Джозеф П. Кеннеді, бувший генеральний постмастер Джеймс А. Фарлі і демократичний конгресмен Чарльз Голфілд. Цей конгресмен був проти запропонованих рекомендацій тому, що вони, "помиляючись в своїй концепції і методи". Комісія пропонує Конгресові розглянути справу Міжнародного Монетарного Фонду та ствердити, чи ця агенція ще й тепер "потрібна" з становища інтересів ЗДА. Цей фонд зорганізовано в 1944 році для того, щоб сприяти стабільності валют американських союзників. Губерова Комісія для Організації Виконання Частиці Уряду має пропонувати ще частини свого звіту, в яких має прокутувати частини ошадностей в урядових агенціях.

ХАРЧОВІ ДАРИ ЗДА НЕ МОЖУТЬ СКРІПЛЮВАТИ АВТОРИТЕТУ СОВЕТСЬКОГО РЕЖИМУ

ГОЛОВА УКК, ПРОФ. Л. ДОБРЯНСЬКИЙ ВИСЛАВ
ЛИСТА ДО ПРЕЗИДЕНТА АЙЗЕНГАВЕРА У СПРАВІ
ХАРЧОВОЇ ДОПОМОГИ ПОТРЕБУЮЧИМ В СОВЕТСЬКОМУ СОЮЗІ

Вашингтон. — Вітаючи заяву Президента, яку той склав на пресовій конференції 2 березня, що тепер не планують вислати харчової допомоги до Росії, голова УКК, проф. Лев Добрянський, у своєму листі до президента Д. Д. Айзенгавера з 8 березня д. р. застерігав проти утотожнювання поняття Росії з СССР та перестерігав перед такими харчовими дарунками для СССР в майбутньому, які тільки скриплювали б престиж і силу советського уряду. Проф. Л. Добрянський звернувся у своєму листі увагу, що не можна відіпарувувати чисто-гуманітарної цілі харчової допомоги для потребуючих в комуністичних країнах від практично-політичних наслідків, так само, як, наприклад, благородне само у собі гасло співіснування всіх народів і країн світу має зовсім інше значення в нинішній міжнародній практиці. Вітання з-поза залізної завіси, в першій мірі з України, склали вичерпні й найбільш вірогідні знання про сутні причини харчових труднощів поза залізною завісою. Цими причинами є однакове негарадотне комуністичне експлуатування українського хліборобського штихляра Москвою, як теж швидке вигоряджування ворожого советського режимові і Москві українського народу. Тому харчові дарунки советському уряду були б моральним ударом для антикомуністичного руху спротиву в СССР.

НТШ І УВАН ВШАНУВАЛИ РОКОВИНИ ШЕВЧЕНКА ПРИЛЮДНИМ ЗАСІДАННЯМ

Нью Йорк. — Американські Відділи двох репрезентативних українських наукових установ у вільному світі, Наукове Товариство ім. Шевченка в Нью Йорку та Українська Вільна Академія Наук у ЗДА, вшанували Шевченкові Роковини спільним Прилюдним Засіданням, яке відбулося минулої суботи, 12-го березня, в Домі Української Культури в Нью Йорку. Засідання, в якому взяло участь біля 70 осіб, головно з наукового світу, відкриває від імені НТШ його заступник голови д-р Матвій Стахів. У президії, разом з ним сиділи члени управи НТШ і УВАН. Оригінальну наукову працю про "Шевченкове Слово" (семантичний студію) прочитав дійсний член НТШ, проф. д-р Кость Кисілевський, вказуючи на центральне і багатогранне значення поняття слова в Шевченковій творчості. В другій частині засідання, яким проводив голова УВАН

Італія завершила ратифікацію Паризького договору

Рим. — Італійський сенат ратифікував всі протоколи Паризького договору, які признають Західній Німеччині повну суверенність, допускають її до НАТО, признають право поставити армію величезною пів мільйона воєнків і створюють Західно-Європейську Унію включно з Західною Німеччиною. Паризький договір затверджено повною більшістю 139 голосів проти 82, при чому "за" голосували теж монархісти і неонацисти, а "проти" тільки комуністи й ліві соціалісти. Ратифікування Паризького договору Італією, де комуністична партія з мабуть ще сильніша ніж у Франції, є як зазначають перші коментарі західної преси — великим морально-політичним ударом для комуністів. Комуністичний 24-годинний страйк, проголошений ніби у відповідь на антикомуністичну демонстрацію перед головною квартирою комуністичної партії в Римі з-перед кількох днів, а фактично для підтримання позицій проти Паризького договору в Сенаті, — не вдавися. — Так само цілком заломалася вулична комуністична демонстрація. Після заарештування поліцією коло 100 демонстрантів — юрба демонстрантів зовсім розпоросилася. Безпосередньо перед проголосуванням Паризького договору, звичайним піднесенням рук прийнято резолюцію про підтримання кожної ініціативи щодо переговорів для мирної полагоди теперішнього міжнародного конфлікту.

СССР має 10 нових „маршалів“

Москва. — Поруч із теперішніми маршалами, що їх мав СССР, призначено 10 нових маршалів сухопутної армії і летунства. 4 дотеперішні маршали займають найвищі становища в державній гієрархії: маршал Климентій Ворошилов є, як голова Верховного Совету, ніби президентом СССР, маршал Булагін є прем'єр-міністром, Геріков Жуків є міністром оборони, а Александр Васілевський є його заступником. Новими маршалами стали: Іван Баграмян, вірменин, що командував Балтійським фронтом в останній війні, Сергій Бірюзов, командуючий окупованими військами в Австрії у першій половині минулого року, Андрій Гречко, командувач Українського фронту, потім командувач окупованими військами в Східній Німеччині, Андрій Єрємінко, командуючий частинною Сталінградського фронту, тепер у Захід-

ПОМІЧ ЗДА ЗАКОРДОННІ ВХОДИТЬ В НОВУ ФАЗУ

Г. Е. СТАССЕН, ДИРЕКТОР АДМІНІСТРАЦІЇ ЗАКОРДОННИХ ОПЕРАЦІЙ, ВЕРНУВСЯ З ПОДОРОЖІ ДО АЗІЇ І СФОРМУЛУЄ НОВИЙ ПЛАН ДОПОМОГИ

Вашингтон. — Після трижневої подорожі по семи країнах південної і східної Азії, які разом мають 760 мільйонів мешканців, вернувшись до Вашингтону директор адміністрації закордонних операцій Гарольд Е. Стассен. Разом із штабом своїх найближчих співробітників він об'їздив ті країни, щоб із першої руки дізнатися про їх господарську ситуацію і найнекучі потреби, які вимагали б підтримки, що входили б у загальний план всебічної боротьби з загрозю комунізму. Стассен був у Цейлоні, Індії, Пакистані, Сінгапурі, на Філіппінах, в Південній Кореї і Японії. Вернувшись в неділю до столиці ЗДА, він заявив, що скрізь стверджував „щораз більше довіря азіатським народам до проведень президента Айзенгавера в усьому вільному світі, а зростаюче зрозуміння його мирних переконань та шляхів, якими він ступав, додає їм відваги й видержливості". Стассен признав, що потреби тих азіатських країн є великі, але заспокоювати їх треба поступово. Стассен конференції про це з державним секретарем Дж. Ф. Доллесом.

Фінський корабель везе румунську газоліну китайським комуністам

Тайпег. — Націонал-китайський флот у літунство наставлений на перехоплення фінського танкера „Аруба“, який везе 13.000 тонн висококалорійної газоліни для комуно-китайських турбо-моторових літаків, що їх китайці дістали з Москви. Фінський корабель набрав ту газоліну в румунському порті Констанца і шляхом на Чорне море, Дарданельські протоки, Суейський канал і Індійський океан по малу наближується до своєї цілі. Танкер „Аруба“ винаймала англо-китайська торговельна фірма з Гонг-Конгу, яка фактично знаходиться в комуністичних руках і діє як установа, підпорядкована насправді комуно-китайському уряду. Той транспорт газоліни, забороненого стратегічного матеріалу, викликає в ЗДА велике обурення, при чому голова республіканської меншости в Сенаті, сен. Новленд висловився навіть

Пітерсон закликає всіх будувати бомбосховища

Вашингтон. — Адміністрація Цивільної Оборони Вел Пітерсон знімає перед Сенатською Підкомісією Збройних Сил і закликає всіх громадян ЗДА будувати „яке тепер" підземні бомбосховища. Він закликає також скласти в цих бомбосховищах запаси харчів, які могли б вистачити на п'ять-шість днів. „Ми поручаємо, казав Пітерсон, щоб це робили вже тепер, бо ніхто не може знати, коли дієсний напад може бути". Ми надіємось, що його взагалі не буде, але кожний повинен приготуватися на його можливість. На думку Пітерсона — бомбосховища — це єдиний засіб оборони перед

атомовою й водневою зброєю, бо незабаром можна буде прерисувати атомову зброю при допомозі керування стрілець, і тоді не можна буде переводити евакуації, бо не буде на це часу. „Тоді ми зможемо тільки втікати в землю і молитися, казав Пітерсон. В дійсності ми повинні молитися вже тепер". Адміністратор Цивільної Оборони казав, що президент Айзенгавер наказав йому часто робити проби в організуванні протилежностей оборони. Покинь — найкращий спосіб оборони, це евакуація населення загроженіх районів. Кількагодинний аларм дозволить населенню залишити загрожені райони.

ПЕРШИЙ РІЧНИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР „СЛОВА" В НЬО ЙОРКУ

Нью Йорк, Н. Й. — В неділю 13 березня цього року в концертній залі Українського Народного Дому в Нью Йорку відбувся Перший Річний Літературний Вечір Об'єднання Українських Письменників „Слово". Вечір вікрив Григорій Костюк-Подольак, який сказав, що цим Вечором „Слово" хоче відзначити Шевченкові Роковини, п'ятиріччя діяльності новопривітних українських письменників в ЗДА та однокрісця існування „Слова". Програма вечора складалася з трьох частин. В першій — Юрій Шерех відчитав доповідь під заголовком „Трохи Землі" (Похвала Америці). В другій частині Василь Барка прочитав есей під заг.: „Філософія поета", а Оксана Драй-Хмара, Наталя Лівницька-Холодна, Яр Славутич і Остап Тарнавський відчитали свої оригінальні або перекладні поезії. Лариса Кукрицька читала поезії Вадима Леснича, а Олімпія Добровольська — Леоніда Лимана. Мико-

Атентат на індійського прем'єра Неру

Нью Делі. — У місті Нагпур у центральній Індії виник „рікш" 33-річний Бабу Рао, заатакував індійського прем'єра Неру. Коли він замахнувся на Неру, приватні перевірники рікшу й обезброїли атентатника. Сам Неру описав потім ту подію так: Він, Неру, їхав головною вулицею в само полудне, відкритим маси народу. Він стояв в авті, а поруч сиділи губернатор провінції і її прем'єр. В одинокі моменти він побачив, як швидко скерувалося в сторону його авта керувано одним чоловіком рікша і так наближалася до його авта, що авто мусіло стати, щоб не

Москва приготує прогулянку „хліборобів" до ЗДА

Москва. — Уряд СССР офіційно звернувся до ЗДА з запитом, чи американський уряд дозволить приїхати до ЗДА групі советських „хліборобів". Ідею таких відвідин піддав часопис „Де Мойне Редістер" в столиці сейту Айова, який запросив советських хліборобів відвідати великі ріллянічкі фарми в цьому сейті. Советський уряд підхопивши ці запитання, запровадив свої ноті, що він радо дозволить би приїхати до СССР також американських фермерів.

Айнштайн уважає себе за „бувшого"

Прінстон, Н. Дж. — Проф. Альберт Айнштайн, світові слави вчений-фізик, який поставив теоретичні основи під теперішню атомову добу, вважає сам себе за „бувшого". Так назвав він себе в інтерв'ю напередодні своїх 76-их уродин в дні 14-го березня. Айнштайн твердив, що світ, якому він відкрив очі на атомову службу 50 років тому, „тепер уже не інтересується" ним. Це заперечує повільно градуальний листів і телеграм, що їх доставила Айнштайнові пошта з нагоди його уродин.

Папа Пій XII святкував 16-ті роковини своєї коронації

Рим. — В суботу 12 п. м. Папа Пій XII взяв участь в урочистій Богослужбі з нагоди 16-річчя його перебування на Апостольському Престолі. Церемонія відбулася дуже урочисто в Сикстинській каплиці. 18 кардиналів взяли в ній участь. Це було вперше за останніх три роки, що Папа міг бути особисто на святкуванні 16-тих роковин своєї коронації, бо в обох попередніх роках був саме тоді хворий. Пій XII, який скінчив 79 років життя, і був впродовж останніх трьох місяців важко хворий, виглядав блідо, але зрештою здорово. Після цієї церемонії він благословив маси народу, зібраного на майдані св. Петра, з своєї кімнати в Ватиканському палаці.

У СВІТІ

● Тайні протоколи Яттинської конференції з-перед 10-ти років не будуть оприлюднені. Проект оприлюднення їх постав в Англії й Америці в зв'язку з гострою критикою Рузвельта й Черчила під час цих нарад із Сталіном, коли то згадали керівники ЗДА й Англії погодилися пустити червону армію до Середньої Європи й над Тихий океан, коштом ніби Німеччини й Японії, а фактично цілого вільного світу, з загрозю для людства. Черчилль спротивився оприлюдненню прот.

● Черчилль дав гостру негативну відповідь на советську пропозицію про взаємні відвідини парламентарієв при чому, за советським проєктом, англійські й советські парламентарієви мали б виготовлювати у чужих парламентах промови. За англійською традицією парламент — один з найбільших національних святощів.

● Папа Пій XII відновив, перерваний тому три місяці через недугу, збірні аудієнції. На першу збірну аудієнцію призначено паломницька група з 1.000 різнонаціональних духовників.

● Мадридський прем'єр Нальє не дає про себе знаку життя, і в зв'язку з його долею кружляв в Будешті багато пліток — пишуть віденські газети. Офіційно заявляють, що Нальє, хворий після серцевої атаки. Впродовж одного тижня офіційний орган мадрискої комуністичної партії відвідав на нього. Секретар партії Ракоси називав його „опортуністом" з „правого крила".

● Пралад Баранник, найбільший робітник примаса Польщі кардинала Стефана Вишинського, помер у в'язниці, в якій перебував понад два роки. Сам Вишинський зник і невідомо, чи він сидів у Польщі в в'язниці, чи його вивезли на схід.

● У Чехословаччині засудили 10 осіб на 4 до 17 років в'язниці за „шпигунство" і „протидержавну зраду". Всі вони — колишні члени чеської соціал-демократичної партії. Їм закидали м. ін. зв'язок із Войтоу Бенешем, братом покійного президента ЧСР Едварда Бенеша. Войта Бенеш виїхав до ЗДА в 1948 році.

В АМЕРИЦІ

● Шестирічний хлопчина Беррі Еллот із Рочестера (а сейте Ню Гемпшир) відіграв президенту Айзенгавера в Вільному Домі і подарував йому пущку кленового сирупу, який продуктувався в цьому сейті. Малий Беррі просив президента прийти на відзначення 150-річчя відкриття скелі, яка називається „Стара Людина". З Беррі Еллотом був сенатор Стайлес Бріджес.

● Армія Спешних в Нью Йорку відзначила 75-річчя прибуття в Англію до цього міста перших членів цієї організації. З цієї нагоди численна група в одязі з 1880 р. марширувала вулицями міста, співачки релігійні гімни.

● Сайтовий Банк організує школу, в якій від 10-ох до 15-ох осіб з недорозвинених країн навчатимуть, як підписати в сво-

Справжня советська

людина

ОК АКАДЕМІЇ О ГОД. 1-й ПОПОЛ.
 цить ПАНАХИДА в грек.-кат. церкві св. Юрія,
 каплиці при вул. 7-й, о год. 12-й впол.

